

WEWNĄTRZSKOLNY

SYSTEM DORADZTWA ZAWODOWEGO

W SZKOLE PODSTAWOWEJ NR 397

IM. BOHATERÓW OLSZYNKI GROCHOWSKIEJ

W WARSZAWIE

Podstawa prawna:

- Ustawa Prawo oświatowe z dnia 14 grudnia 2016 roku (art. 47 ust.1, pkt 4)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz.U. 2019 poz. 325).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno–pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. 2017 poz. 1591).
- Perspektywa uczenia się przez całe życie, załącznik do uchwały Nr 160/2013 Rady Ministrów z dnia 10 września 2013 r.

WSTĘP

Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego realizowany na terenie szkoły, jest systemem doradczym, który stwarza możliwości i pomaga w rozwiązywaniu problemów powiązanych z wyborem kierunku kształcenia, drogi kształcenia i planowaniem kariery zawodowej. Podejmowane działania mają pomóc dzieciom i młodzieży w rozpoznawaniu zainteresowań i zdolności, zdobywaniu informacji o zawodach i pogłębianiu wiedzy na temat otaczającej ich rzeczywistości społecznej.

Wybór zawodu jest długofalowym procesem rozwojowym, składającym się z decyzji podejmowanych na przestrzeni wielu lat. Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego umożliwi uczniom zdobycie wiedzy i umiejętności niezbędnych do rozwoju samoświadomości – mocnych i słabych stron, własnych predyspozycji zawodowych, oferty edukacyjnej, rynku pracy i zasad nim rządzących, a także zaplanowanie własnej kariery edukacyjnej i zawodowej.

Celem doradztwa zawodowego w oddziale przedszkolnym jest wstępne zapoznanie dzieci z wybranymi zawodami oraz pobudzanie i rozwijanie ich uzdolnień i zainteresowań.

Celem doradztwa zawodowego w klasach I-VI jest zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami, kształtowanie pozytywnych postaw wobec pracy i edukacji, a także pobudzanie, rozpoznawanie i rozwijanie ich zainteresowań i uzdolnień.

Celem doradztwa zawodowego w klasach VII i VIII szkoły podstawowej jest przygotowanie uczniów do odpowiedzialnego planowania kariery i podejmowania, przy wsparciu doradczym, decyzji edukacyjnych i zawodowych, uwzględniających znajomość własnych zasobów oraz informacje na temat rynku pracy i systemu edukacji.

Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego obejmuje działania kierowane do uczniów, rodziców, nauczycieli. Realizowany jest przez dyrektora szkoły, wychowawców, nauczycieli wszystkich przedmiotów, pedagoga szkolnego, psychologa szkolnego, współpracujące ze szkołą podmioty oraz uczniów i ich rodziców.

Założenia ogólne:

Celem doradztwa zawodowego realizowanego w szkole jest przygotowanie uczniów do refleksyjnego wyboru dalszej ścieżki kształcenia oraz zawodu. Tak ogólnie zarysowany cel będzie realizowany poprzez:

- rozwijanie wiedzy ucznia na temat własnych zasobów i ograniczeń

- rozwijanie umiejętności analizowania własnych zasobów i ograniczeń w kontekście planów i aspiracji zawodowych
- rozwijanie wiedzy o rynku pracy
- rozwijanie wiedzy zawodoznawczej
- kształtowanie umiejętności krytycznej analizy procesów zachodzących na rynku pracy
- rozwijanie umiejętności wyszukiwania informacji, zasobów sprzyjających planowaniu i realizacji celów edukacyjnych i zawodowych
- kształtowanie umiejętności planowania ścieżek edukacyjnych i zawodowych
- przygotowanie do możliwych ról na rynku pracy - pracownika, pracodawcy, współpracownika
- rozwijanie kompetencji miękkich, szczególnie tych związanych z pracą zespołową, planowaniem, ustalaniem priorytetów i zarządzaniem zadaniami w czasie
- rozwijanie kompetencji transferowalnych, czyli takich, które są możliwe do wykorzystania nie tylko w jednym miejscu pracy, ale w wielu
- rozwijanie umiejętności uczenia się
- kształtowanie postawy szacunku wobec pracy własnej i cudzej.

Klasy I-III

Cele ogólne:

- Rozwijanie wiedzy o zawodach i ich znaczeniu w najbliższym otoczeniu dziecka
- Redukowanie społecznych i kulturowych stereotypów dotyczących aktywności zawodowej
- Kształtowanie postawy szacunku dla pracy własnej i innych
- Pobudzanie i rozwijanie zainteresowań i uzdolnień
- Rozwijanie kompetencji miękkich związanych z pracą w zespole i organizacją własnej aktywności.

Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas I–III szkół podstawowych

1. Poznanie siebie

Uczeń:

- 1.1 opisuje swoje zainteresowania i określa, w jaki sposób może je rozwijać;
- 1.2 prezentuje swoje zainteresowania wobec innych osób;
- 1.3 podaje przykłady różnorodnych zainteresowań ludzi;

1.4 podaje przykłady swoich mocnych stron w różnych obszarach;

1.5 podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

2.1 odgrywa różne role zawodowe w zabawie;

2.2 podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach;

2.3 opisuje, czym jest praca, i omawia jej znaczenie w życiu człowieka na wybranych przykładach;

2.4 omawia znaczenie zaangażowania różnych zawodów w kształt otoczenia, w którym funkcjonuje;

2.5 opisuje rolę zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu;

2.6 posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

3.1 uzasadnia potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności;

3.2 wskazuje treści, których lubi się uczyć;

3.3 wymienia różne źródła wiedzy i podejmuje próby korzystania z nich.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

4.1 opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić;

4.2 planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując na podstawowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;

4.3 próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z jego osobą.

Zajęcia w zakresie orientacji zawodowej w klasach I-III wkomponowane są bezpośrednio w proces realizacji podstawy programowej edukacji wczesnoszkolnej.

Ponadto w ramach orientacji zawodowej:

- zrealizowany zostanie projekt „Fascynujący świat zawodów” na podstawie książek:
„*Fach, że ach! Od smykalki do profesji*”. „, Silvie Sanza, Warszawa : Wyd. Bajka, 2016;
B. Forma, A. Przepióra,

Poznajemy zawody. Części 1,2,3, Wydawnictwo Bliżej Przedszkola, Kraków 2016.;

Maćkowiak A.,

Kim zostanę, gdy dorosnę? Piosenki o zawodach, Wydawnictwo Harmonia, Gdańsk 2016;

Maćkowiak A.,

Zgadnij kto to, Wydawnictwo Harmonia, Gdańsk 2011; Strzezińska-Więckowiak .,

Niezwyuczajne zawody Ała Gutniczenko, Nasza Księgarnia 2016

- zrealizowane zostaną wycieczki zawodoznawcze oraz spotkania z przedstawicielami zawodów. Wydarzenia te mają być spójne z celami i treściami realizowanymi w odniesieniu do podstawy programowej.

Klasy IV-VI

- Rozwijanie wiedzy ucznia na temat własnych zasobów i ograniczeń, predyspozycji i uzdolnień
- Rozwijanie umiejętności analizowania własnych zasobów i ograniczeń w kontekście planów i aspiracji zawodowych
- Rozwijanie wiedzy o rynku pracy
- Rozwijanie wiedzy zawodoznawczej
- Rozwijanie kompetencji miękkich, szczególnie tych związanych z pracą zespołową, planowaniem, ustalaniem priorytetów i zarządzaniem zadaniami w czasie
- Rozwijanie kompetencji transferowalnych
- Rozwijanie umiejętności uczenia się
- Kształtowanie postawy szacunku wobec pracy własnej i cudzej
- Redukowanie społecznych i kulturowych stereotypów dotyczących aktywności zawodowej

Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas IV-VI szkół podstawowych

1. POZNAWANIE WŁASNYCH ZASOBÓW

Uczeń:

1.1 określa własne zainteresowania i uzdolnienia oraz kompetencje;

1.2 wskazuje swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia;

1.3 podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i ocenia swoje działania, formułując wnioski na przyszłość;

1.4 prezentuje swoje zainteresowania i uzdolnienia wobec innych osób z zamiarem zaciekawienia odbiorców.

2. ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY

Uczeń:

2.1 wymienia różne grupy zawodów i podaje przykłady zawodów charakterystycznych dla poszczególnych grup, opisuje różne ścieżki

ich uzyskiwania oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach;

2.2 opisuje, czym jest praca i jakie ma znaczenie w życiu człowieka;

2.3 podaje czynniki wpływające na wybory zawodowe;

2.4 posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;

2.5 wyjaśnia rolę pieniądza we współczesnym świecie i jego związek z pracą.

3. RYNEK EDUKACYJNY I UCZENIE SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE

Uczeń:

3.1 wskazuje różne sposoby zdobywania wiedzy, korzystając ze znanych mu przykładów, oraz omawia swój indywidualny

4. PLANOWANIE WŁASNEGO ROZWOJU I PODEJMOWANIE DECYZJI EDUKACYJNO-ZAWODOWYCH

Uczeń:

4.1 opowiada o swoich planach edukacyjna-zawodowych;

4.2 planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując szczegółowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;

4.3 próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio lub pośrednio z jego osobą.

W roku szkolnym 2019/2020 zadania w zakresie orientacji zawodowej w klasach IV-VI realizowane będą poprzez:

- Zajęcia w ramach lekcji z wychowawcą na podstawie publikacji:
J. Brzezińska-Lauk, E. Kruk-Krymula, K. Nikorowska, *Przykładowy program orientacji zawodowej dla klas IV-VI – szkoły podstawowej z proponowanymi scenariuszami*, ORE, Warszawa 2017. (<https://doradztwo.ore.edu.pl/programy-i-wsdz/>)

Paszkowska-Rogacz A., Tarkowska M., *Metody pracy z grupą w poradnictwie zawodowym*, KOWEziU, Warszawa 2004

oraz tematy własne przygotowane przez wychowawców klas.

Klasy VII-VIII

Cele ogólne:

- Rozwijanie wiedzy ucznia na temat własnych zasobów, ograniczeń, predyspozycji, zainteresowań zawodowych i uzdolnień
- Rozwijanie umiejętności analizowania własnych zasobów i ograniczeń w kontekście planów i aspiracji zawodowych
- Rozwijanie wiedzy o rynku pracy
- Rozwijanie wiedzy zawodoznawczej i wiedzy o rynku usług edukacyjnych
- Kształtowanie umiejętności krytycznej analizy procesów zachodzących na rynku pracy
- Rozwijanie umiejętności wyszukiwania informacji, zasobów i sojuszników sprzyjających planowaniu i realizacji celów edukacyjnych i zawodowych
- Kształtowanie umiejętności planowania ścieżek edukacyjnych i zawodowych, także w kontekście edukacji całościowej
- Rozwijanie kompetencji związanych z procedurami rekrutacyjnymi w obszarze edukacji i rynku pracy
- Przygotowanie do możliwych ról na rynku pracy – pracownika, pracodawcy, współpracownika
- Rozwijanie kompetencji miękkich, szczególnie tych związanych z pracą zespołową, planowaniem, ustalaniem priorytetów i zarządzaniem zadaniami w czasie, autoprezentacją
- Rozwijanie kompetencji transferowalnych
- Rozwijanie umiejętności uczenia się
- Kształtowanie postawy szacunku wobec pracy własnej i cudzej
- Redukowanie społecznych i kulturowych stereotypów dotyczących aktywności zawodowej

Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas VII i VIII szkół podstawowych

1. POZNAWANIE WŁASNYCH ZASOBÓW

Uczeń:

- 1.1 określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;
- 1.2 rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe);
- 1.3 dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z autoanalizy, ocen innych osób oraz innych źródeł;
- 1.4 rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno-zawodowych;
- 1.5 rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- 1.6 określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji;
- 1.7 określa własną hierarchię wartości i potrzeb.

2. ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY

Uczeń:

- 2.1 wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz możliwości ich uzyskiwania;
- 2.2 porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców;
- 2.3 wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego rynku pracy;
- 2.4 uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka;
- 2.5 analizuje znaczenie i możliwości doświadczenia pracy;
- 2.6 wskazuje wartości związane z pracą i etyką zawodową;
- 2.7 dokonuje autoprezentacji.

3. RYNEK EDUKACYJNY I UCZENIE SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE

Uczeń:

- 3.1 analizuje oferty szkół ponadpodstawowych i szkół wyższych pod względem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji;
- 3.2 analizuje kryteria rekrutacyjne do wybranych szkół w kontekście rozpoznania własnych zasobów;
- 3.3 charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaformalnej i nieformalnej;
- 3.4 określa znaczenie uczenia się przez całe życie.

4. PLANOWANIE WŁASNEGO ROZWOJU I PODEJMOWANIE DECYZJI EDUKACYJNO-ZAWODOWYCH

Uczeń:

- 4.1 dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym;
- 4.2 określa cele i plany edukacyjno-zawodowe, uwzględniając własne zasoby;
- 4.3 identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy;
- 4.4 planuje ścieżkę edukacyjno-zawodową, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów

Formy realizacji treści

I. Obowiązkowe zajęcia z doradcą zawodowym, wpisane do planu lekcji:

Tematyka zajęć w klasie 7

1. Formuła optymalnego wyboru zawodu
2. Jaki jestem? Ja w moich oczach, ja w oczach innych. Opisujemy swoje mocne strony.
3. Jak zaplanować przyszłość edukacyjno-zawodową? Rozpoznaję swoje aspiracje.
4. Wszyscy jesteśmy zdolni! Inteligencje Wielorakie H.Gardnera.
5. Świat zawodów i rynek pracy. Zawody w moim najbliższym otoczeniu. Zawody przyszłości.
6. Moje umiejętności. Umiejętności a zawód.
7. Moje zainteresowania.
8. System edukacji w Polsce. Ścieżki kształcenia.
9. Kompetencje na rynku pracy. Praca w grupie jako przykład kompetencji kluczowej.
10. Autoprezentacja czyli sztuka przedstawiania siebie.

Tematyka zajęć w klasie 8

1. Etapy projektowania kariery zawodowej
2. Horyzont bliski i daleki. Zawody w moim otoczeniu.
3. Co może wzmocnić moje szanse na rynku pracy? Ocena własnych mocnych i słabych stron.
4. Moje role na rynku pracy – pracownik, pracodawca, współpracownik
5. Kryteria wyboru szkoły ponadpodstawowej. Co powinienem wziąć pod uwagę?

6. Zawody z perspektywą. Zawody przyszłości. Mapa karier.
7. Moje CV- moja reklama na rynku pracy.
8. Jak analizować oferty szkół ponadpodstawowych?
9. Praca po znajomości? A dlaczego nie? O roli networkingu w projektach karierowych.
10. Mam wiedzę o sobie i nie zawaham się jej użyć!- czyli rzecz o związku osobowości z zawodem w kontekście wyboru przyszłego zawodu. Podsumowanie wiedzy na swój temat.

II. Wykład dla klas VIII „Procedura rekrutacyjna do szkół ponadpodstawowych”

III. Zajęcia z nauczycielem wychowawcą. Przykładowe tematy zajęć:

- Mądre wybory życiowe.
- Poznanie czynników mających wpływ na wybór zawodu, ustalenie mocnych stron, zainteresowań, wartości.
- Pasja, wiedza i kompetencje w dokonywaniu wyboru drogi zawodowej.
- Wartości cenione w pracy zawodowej. Etyka w pracy.
- Moje zainteresowania, zdolności, uzdolnienia a predyspozycje zawodowe.

IV. Udział w TARGACH EDUKACYJNYCH.

V. Indywidualne doradztwo zawodowo-edukacyjne- w miarę potrzeb.

Literatura dla ucznia:

Covey S., *7 nawyków skutecznego nastolatka*, Rebis, Poznań 2011

Górczyński M., Obidniak D., Pfeiffer A., Suliga M., *Informator o zawodach szkolnictwa zawodowego*, KOWEZiU, Warszawa 2017

Zawadka M., *Chcę być kimś. Cz. 1,2,3*, Wydawnictwo Mind&dream 2016

Literatura dla wychowawcy, nauczyciela, doradcy:

Bartosz B., *Poradnik metodyczny dla nauczycieli, pedagogów i doradców zawodowych*;
http://static.scholaris.pl/mainfile/105/017/rozpoznawanie_predyspozycji_66991.pdf

Chirkowska-Smolak T., Hauziński A., Łaciak M., *Drogi kariery. Jak wspomagać rozwój zawodowy dzieci i młodzieży*, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2011

Dziurkowska A. i in., *Przykładowy program doradztwa zawodowego dla klas VII-VIII szkoły podstawowej z proponowanymi scenariuszami*, ORE, Warszawa 2017 (<https://doradztwo.ore.edu.pl/programy-i-wsdz/>)

Gardner H., *Inteligencje wielorakie*, MT Biznes, Warszawa 2009

Greiner I., Kania I., Kudanowska E., Paszkowska-Rogacz A., Tarkowska M., *Materiały metodyczno-dydaktyczne do planowania kariery zawodowej uczniów*, KOWEZiU, Warszawa 2006

Górczyński M., Obidniak D., Pfeiffer A., Suliga M., *Informator o zawodach szkolnictwa zawodowego*, KOWEZiU, Warszawa 2017

Rosalska M., *Warsztat diagnostyczny doradcy zawodowego*, KOWEZiU, Warszawa 2012

Paszkowska-Rogacz A., Tarkowska M., *Metody pracy z grupą w poradnictwie zawodowym*, KOWEZiU, Warszawa 2004

METODY I FORMY ODDZIAŁYWAŃ

Przykładowe formy realizacji zadań:

- Indywidualne porady, wskazanie miejsc pomocy, źródeł informacji
- Ankiety, testy, kwestionariusze;
- Dyskusje, pogadanki;
- Zajęcia warsztatowe;
- Gromadzenie i udostępnianie informacji edukacyjno-zawodowej /o zawodach, o rynku pracy, o możliwościach kształcenia i zatrudnienia, o zasadach rekrutacji na wyższe uczelnie/ w postaci prasy, informatorów, broszur itp.;
- Wykorzystanie różnych narzędzi multimedialnych m.in. gier, programów komputerowych, filmów;
- Konkursy;
- Spotkania z przedstawicielami instytucji doradczych;
- Spotkania z przedstawicielami różnych zawodów (rodzice, znajomi, absolwenci);
- Powiązanie treści programowych przedmiotu ze światem zawodów;
- Współpraca z instytucjami zewnętrznymi (organizacja spotkań);
- Korzystanie z pomocy instytucji wspierających doradztwo edukacyjno-zawodowe (PPP, ORE, szkoły prowadzące kształcenie zawodowe, centra kształcenia praktycznego, instytucje rynku pracy, placówki doskonalenia nauczycieli itp.).

Tematyka zajęć grupowych poszerzających wiadomości i umiejętności uczniów będzie dostosowywana do ich potrzeb i zainteresowań.

Monika Domeracka-Nurzyńska
Doradca zawodowy

